

ပြည်ထောင်စုအက်ဥပဒေ အမှတ် ၁၀၃၆၈

ဖေဖော်ဝါရီ ၂၅ ၂၀၁၃ (<http://www.gov.ph/2013/02/25/republic-act-no-10368/>)

H.No. 5990

S.N. 3334

၂၃ ဂျူလိုင် ၂၀၁၂ တွင် မက်ထရို မနီလာ (Metro Manila) တွင်စတင်ကျင်းပခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုအက်ဥပဒေ အမှတ် ၁၀၆၃၈

မားကိုစ်လက်ထက်တွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသောသူများအားအသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် လျှော်ကြေးပေးခြင်းဆိုင်ရာ၊ အဆိုပါကျူးလွန်ချိုးဖောက်မှုများအား မှတ်တမ်းတင်ခြင်း နှင့် ဤအကြောင်းအရာများ နှင့်အခြားသက်ဆိုင်ရာ အခြေအနေများအတွက် သင့်လျော်သော ထောက်ပံ့ကြေးချမှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ

ကျင်းပပြုလုပ်သော ညီလာခံတွင် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ အထက်လွှတ်တော်နှင့်အောက်လွှတ်တော် အသီးသီးမှ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ

အခန်း (၁)

ပဏာမပြဋ္ဌာန်းချက်

အပိုင်း(၁) ဥပဒေ၏အမည်ဤဥပဒေအား လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာချိုးဖောက်ခြင်းခံရသူများအား အသိအမှတ်ပြုရေးနှင့်လျှော်ကြေးပေး ခြင်းဆိုင်ရာအက်ဥပဒေ ၂၀၁၃ ဟုအသိအမှတ်ပြုစေရမည်။

အပိုင်း (၂) မူဝါဒကြေညာခြင်း ၁၉၈၇ခုနှစ် အပိုဒ် ၂ အပိုင်း ၁၁ (<http://www.gov.ph/the-philippine-constitutions/the-1987-constitution-of-the-republic-of-the-philippines/the-1987-constitution-of-the-republic-of-the-philippines-article-ii/>)

ပြည်ထောင်စုသမ္မတဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏အခြေခံဥပဒေတွင် နိုင်ငံတော်သည် လူသားတစ်ဦး တစ်ယောက်ခြင်းစီ၏လူ့ဂုဏ်သိက္ခာကိုတန်ဖိုးထားပြီး လူ့အခွင့်အရေးများ အားအပြည့် အဝလေးစား မှုရှိရေး တာဝန်ခံကြောင်း တရားဝင် ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ထားပါသည်။ ဤပြဋ္ဌာန်းထားသောမူဝါဒအား လိုက်နာကျင့်သုံးစေရန်အလို့ငှာ အခြေခံဥပဒေ၏ အပိုဒ် ၃ အပိုင်း၁၁တွင် လွှတ်လပ်သောအလိုဆန္ဒတို့အား ဖျက်စီး ပျက်စီးစေသော နှိပ်စက်ခြင်း၊ အင်အားသုံးခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ကြောက်လန့်စေခြင်း အစရှိသည့်အပြုအမူများ သို့မဟုတ် အခြားမည်သည့်ဆောင်ရွက်ချက်မျိုးနှင့်မဆို ပြုမူဆောင်ရွက်ခြင်းအား ဟန့်တားထားပြီး အဆိုပါနှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုမျိုးများ သို့မဟုတ် အလားတူ အပြုအမူမျိုးများဖြင့် ကျူးလွန်ခြင်းခံရသူများ နှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များအား လျှော်ကြေးပေးရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ပေးရေးတို့အား လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးရန်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

နိုင်ငံတကာဥပဒေ၏အခြေခံသဘောတရားများအား နိုင်ငံတော်ဥပဒေ၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းဟူသည့် အခြေခံဥပဒေ၏ အပိုဒ် ၂၊ အပိုင်း ၂ ၏မွန်မြတ်သော တရားမျှတမှုအားဖြင့် ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံသည် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့် အရေးဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့် ကြေညာစာတမ်းများ (Universal Declarations of Human Rights)၊ နိုင်ငံတကာ အရပ်သားနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း (International Covenant on Civil and Political Rights ICCPR)၊ နိုင်ငံတကာ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှု နှင့် အခြားရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော၊ လူမဆန်သော သို့မဟုတ် လူ့အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျစေသောအပြုအမူမျိုး သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်ပေးမှုများအား ဆန့်ကျင်သည့် ကြေညာစာတမ်း (Convention against Torture CAT) အစရှိသည်တို့အား လိုက်နာကျင့်သုံးလျက်ရှိပါသည်။ ထိုသို့ ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် တိုင်းဒေသတစ်ခုချင်းစီသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ အသိအမှတ်ပြုထားသော ဖော်ပြပါ လူ့အခွင့်အရေးများအား ဒေသတွင်းကျင့်သုံး လိုက်နာစောင့်ထိန်းရန် ဥပဒေပြု ပြဋ္ဌာန်းရန်ပါ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေပါသည်။ ထို့အတူ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အဆိုပါလူ့အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခြင်းခံရပါက ကျူးလွန်သူသည် အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းမှဖြစ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ဖြစ်နေစေကာမူ အချိန်မဆိုပဲ ထိရောက်သောဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်းခံရခြင်းဆိုသည့်အခွင့်အရေးအား လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်းများ တွင်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေထုံးတမ်းစဉ်လာများ အရသော်လည်းကောင်း ပြုပြင်ပြောင်းလွှဲ၍မရသော၊ တစ်သွေမတိမ်း လိုက်နာရမည်ဖြစ်သော ဥပဒေတစ်ရပ်အနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။

ရှေ့တွင်ဆိုခဲ့ပြီးသောအကြောင်းအခြင်း အရာများနှင့်လိုက်လျောညီထွေမှုရှိစေရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံတော်၏မူဝါဒတစ်ခုအနေဖြင့် ယခုအချိန်မှအစပြု၍ ယခင် သမ္မတဟောင်း ဖာဒီနန် အီး မားကို့စ် လက်ထက်ဖြစ်သော စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက် ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက် ၁၉၈၆ ခုနှစ်အတွင်း တရားဥပဒေမဲ့ သေမိန့်ပေးခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မ သို့မဟုတ် ဆန္ဒအလျောက် မဟုတ်သော ပျောက်ဆုံးခြင်းများနှင့် အခြား ဆိုးရွားသောလူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုခြင်း အစရှိသည့် မတရားမှုတို့၏ သားကောင်ဖြစ်ခဲ့ရသော ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးတို့၏ အနစ်နာခံစွန့်လွှတ်စွန့်စားမှုများနှင့် သူရဲကောင်းဆန်မှုတို့အား အသိအမှတ်ပြုအပ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်သည် ယခုအချိန်မှအစပြု၍ ၎င်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်တရားဥပဒေဆိုင်ရာ တာဝန်တစ်ရပ်အနေဖြင့် အဆိုပါ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသောသူများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုများအတွက် သေဆုံးခြင်း၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်း၊ စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်း ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ ချို့တဲ့ဆင်းရဲ ဒုက္ခရောက်ခြင်း နှင့် ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးခြင်းသည့် မားကို့စ်လက်ထက်တွင် ၎င်းတို့ခံစားခဲ့ရသော အတိဒုက္ခအပေါင်းအတွက် နစ်နာကြေးပေးအပ်ရန် အသိအမှတ်ပြုဆောင်ရွက်သွားပါမည်။

အလားတူစွာပင် မားကိုစ်လက်ထက်အတွင်း ပစ္စည်းဥစ္စာ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအစရှိသည်တို့အား မတရားသဖြင့်သိမ်းဆည်းခံရခြင်း သို့မဟုတ် ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်တွင် တိတ်တစ်ဆိတ်သိမ်းပိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် အသုံးချခြင်း၊ အလုပ်အကိုင် ပညာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု အစရှိသည်တို့အား ဖျက်ဆီးခံရခြင်း သို့မဟုတ် ယိုယွင်းပျက်ဆီးစေခြင်း၊ လွှပ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့်ကို ပိတ်ပင်တားဆီးခံရခြင်း သို့မဟုတ် အခြားသောအခြေခံလူတစ်ဦးတစ်ယောက်ခြင်းစီ၏အခွင့်အရေးများအား ချိုးဖောက်ခြင်းခံရသော သူများအားလည်း အသိအမှတ် ပြုသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း တာဝန်ခံ အပ်ပါသည်။

အပိုင်း (၃) စည်းကမ်းချက်များ၏အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက် (ဤအက်ဥပဒေတွင်အသုံးပြုထားသော အချက်အလက်များ၏ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာအောက်ဖော်ပြပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။)

(က) ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားခြင်း တစ်စုံတစ်ယောက်အား ၎င်း၏အလိုဆန္ဒအားဆန့် ကျင်၍ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ (နှင့်/သို့မဟုတ်) အရာရှိအရာခံ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုမှ တာဝန်ရှိသူများမှ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်၍ တရားစီရင်ခြင်း။

(ခ) လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခြင်း စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက် ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှစ၍ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက် ၁၉၈၆ခုနှစ်အတွင်း မည်သည့်အပြုအမူမျိုးမဆို (သို့မဟုတ်) ထိန်းချုပ်မှုမျိုးမဆို အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ (နှင့်/သို့မဟုတ်) အရာရှိအရာခံအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုမှ တာဝန်ရှိသူများမှ ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်းခြင်းဆိုရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါ ကျူးလွန်မှုများဟူသည် တစ်ပိုင်းတစ်ဒေသဖြစ်ပါသည်။ (အခြားဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်မှုပုံစံများလည်းရှိနိုင်သည်။)

(၁) အရပ်ဘက်တရားရုံးမှ တရားဝင်ထုတ်ပြန်ထားသော ဖမ်းဝရမ်း (သို့မဟုတ်) ရှာဖွေခွင့်မဝရမ်းမပါဝင်ပဲ ဝင်ရောက်ရှာဖွေ ဖမ်းဆီး အပစ်ပေးခြင်းများ နှင့် ယခင်သမ္မတဟောင်း ဖာဒီနန် အီး မားကိုစ် မှထုတ်ပြန်ထားသော မာရှယ်လော ကာလအတွင်း ဖမ်းဝရမ်းမပါပဲ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းများ၊ ဖော်ပြပါအချိန်ကာလများအတွင်း ဖမ်းဆီးရှာဖွေသိမ်းပိုက်မိန့် (Arrest, Search and Seizure Order ASSO)၊ သမ္မတအားသစ္စာစောင့်သိမိန့်(Presidential Commitment Order PCO) (သို့မဟုတ်) ကြိုတင်တားဆီးရန်ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်း (Preventive Detention Action PDA) စသည့် အမိန့်များအပေါ်အခြေခံ၍ လွှပ်လပ်ရေးကိုပျက်ပြားစေရန်ဆောင်ရွက်ချက်များ၊ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းများ နှင့် အလားတူဖြစ်သော ယခင်သမ္မတဟောင်း ဖာဒီနန် အီး မားကိုစ် ၏ အမိန့်အာဏာအားဖြင့် ထုတ်ပြန်ထားသော နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကြေညာချက်များအရ ဆောင်ရွက်ချက်များ (သို့မဟုတ်) လွှပ်လပ်ရေးကိုထိပါးစေသည့် ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ချုပ်နှောင်ခြင်း နှင့် လွှပ်လပ်ရေးကို လျော့ပါးနိမ့်ကျစေသော မည်သည့်အပြုအမူမျိုးမဆို ပါဝင်သည်။

(၂) အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ (နှင့်/သို့မဟုတ်) အရာရှိအရာခံအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုမှ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးမှနေ၍ လွှပ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်၊ စုဝေးခွင့်နှင့် ဖွဲ့စည်းခွင့် တို့အပါအဝင် အရပ်သား

(သို့မဟုတ်) နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးများကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခဲ့သော မည်သူ့ကိုမဆို (နှင့်/သို့မဟုတ်) နစ်နာချက်၊ မကျေနပ်ချက်များအတွက် အစိုးရအားအသနားခံစာတင်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးခဲ့သော မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ်ဆို ကျူးလွန်ခဲ့သော ကိုယ်ခန္ဓာထိခိုက် နာကျင်ဒဏ်ရာရစေခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြားလူ့အခွင့်အရေးများအားချိုးဖောက်ခြင်းစသည်တို့အား ကျူးလွန်ခဲ့သော အချိန်ကာလသည် တရားမဝင်စည်းဝေးခြင်း (သို့မဟုတ်) ဆန္ဒမရှိစွာ ထုတ်ခြင်းဟု သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များမှ သတ်မှတ်ထားချိန်ဖြစ်စေကာမူ မည်သည့်အခြေအနေမျိုးတွင်မဆို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုမြောက်သော မည်သည့်အပြုအမူမျိုးမဆိုနှင့် ကျူးလွန်ခဲ့ပါက လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူး လွန်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

(၃) ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းခံထားရသူ (သို့မဟုတ်) မိမိ၏အလိုဆန္ဒမပါပဲ မတရားဖမ်းဆီးခြင်းခံရသူ (သို့မဟုတ်) မိမိ၏လွပ်လပ်ခွင့်ကို ထိပါးနှောက်ယှက်ခြင်းခံရသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်အား အင်အားသုံး၍ သော်လည်းကောင်း (သို့မဟုတ်) မိမိ၏ အလိုဆန္ဒမပါပဲ မတရား ဖျောက်ဖျက်ခြင်းခံရလျှင် သော်လည်းကောင်း (ပြည်ထောင်စုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေအမှတ် No.10350(<http://www.gov.ph/2012/12/21/republic-act-no-10353/>) {{1}}တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း) (သို့မဟုတ်) “ အင်အားသုံး၍ သို့မဟုတ် မတရားဖျောက်ဖျက်ခြင်းကိုဆန့်ကျင်ရေးအက်ဥပဒေ ၂၀၁၂” (Anti-Enforced or Involuntary Disappearance Act of 2012) ဟုအသိအမှတ်ပြုထားသော ဥပဒေမှဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခြင်း

(၄) တစ်စုံတစ်ယောက်အား ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံအတွင်းမှ အဓမ္မနှင်ထုတ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ရှောင်တိမ်းစေရန်ဖြစ်စေသော မည်သည့်အင်အားသုံးခြိမ်းခြောက်မှုမျိုးမဆိုကျူးလွန်ခြင်း

(၅) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုအား အင်အားသုံးခြိမ်းခြောက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်းအားဖြင့် တရားမျှတမှုမရှိသော (သို့မဟုတ်) တရားမဝင်သော သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ထိုသို့နည်းလမ်းများအားဖြင့် မြေယာအဆောက်အအုံပိုင်ဆိုင်မှုအား သိမ်းယူခြင်း၊ ပိုင်ရှင်များ (နှင့်/သို့မဟုတ်) ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များအား ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများမှတစ်ဆင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ရှင်သန်နေထိုင်မှုအား ထိခိုက်ချို့တဲ့စေခြင်း၊ ဖာဒီနန် အီး မားကိုစ် နှင့် ၎င်း၏ ဇနီး အင်မယ်လ်ဒါ အာရ် မားကိုစ် တို့၏ အဆိုပါ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များအပါအဝင် ၎င်းတို့၏ သွေးသားရင်းချာများ နှင့် နှစ်ဖက်ဆွေမျိုးများမှ ကျူးလွန်မှုများ၊ ၎င်းတို့နှင့် နီးစပ်ပတ်သက်ရာ အခြားအဆွေအမျိုးများ၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများ၊ စီးပွားဖက်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ နှင့် လက်အောက်ငယ်သားများ မှနေ၍ သမ္မတအထူးပြုအမိန့်အမှတ် (၁)(Executive Order No.1) ကို ကိုင်စွဲ၍ ကျူးလွန်ဖောက်ချက်ခြင်းများ (ဖော်ပြပါအမိန့်အား ၁၉၈၆ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင်

သမ္မတ ကိုရာဇွန် စီ အကိစ္စနိမ့်နေ၍ လွှပ်လပ်ရေးဆိုင်ရာအခြေခံဥပဒေကြမ်းအောက်မှ ၎င်း၏ ဥပဒေပြုအာဏာအားကျင့်သုံးရန် ပြဌာန်းခဲ့သည်။)

(၆) အောက်ဖော်ပြပါ ဆောင်ရွက်ချက် (သို့မဟုတ်) ဆောင်ရွက်ချက်များအား လုပ်ဆောင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) လုပ်ဆောင်စေရန်ဖြစ်ပွားစေခြင်း (နှင့်/သို့မဟုတ်) စီစဉ်ညွှန်ကြားခြင်း

(က) မားကိုစ် အုပ်ချုပ်မှုအား ဆန့်ကျင်ဆောင်ရွက်ခြင်းရှိသည် သံသယထားခြင်းခံရသောသူများ၏ သားသမီးများအား ပြန်ပေးဆွဲခြင်း (သို့မဟုတ်) အကျပ်ကိုင်ရန် အသုံးချခြင်း။

(ခ) လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်ပြီး မတရားဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားခြင်းခံ ရသောသူများအား လိင်မှုဆိုင်ရာအဓမ္မပြုကျင့်ခြင်း (နှင့်/သို့မဟုတ်) စစ်တပ် နှင့် ရဲဘက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာများတွင် အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်း ။

(ဂ) အထက်ဖော်ပြပါကျူးလွန်ခြင်းမျိုးနှင့် အလားတူသော ချိုးဖောက်မှုများ (နှင့်/သို့မဟုတ်) နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းများ အပါအဝင် နိုင်ငံတကာတရားဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားသော ကျူးလွန်မှုများ။

(ဂ) လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသောသူများ ယခုဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ (နှင့်/သို့မဟုတ်) အရာရှိအရာခံအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုမှ တာဝန်ရှိသူများမှနေ၍ ကျူးလွန်ခြင်းခံရသူများကို ဆိုလိုပါသည်။ ဤအက်ဥပဒေအရ အကျိုးဝင်ရန် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိစေရန်မှာ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသော ကာလအပိုင်းအခြားသည် ၁၉၇၂ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်မှနေ၍ ၁၉၈၆ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့အထိနှင့်နောက်ပိုင်း (၁) တစ်လတိုင်အောင် အချိန်အပိုင်းအခြားအတွင်းသက်ရောက်ရမည်။ ထိုကာလအတောအတွင်း ကျူးလွန်ခြင်းခံရသောတရားလိုများအနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဖော်ပြနိုင်ရမည်။

(၁) အောက်ဖော်ပြပါ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ အမှုထမ်းအရာထမ်းများမှနေ၍

- (၂) မားကိုစ်အာဏာရှင်စနစ်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကို ကြံရွယ်၍သော်လည်းကောင်း
- (၃) မားကိုစ်လက်ထက်တွင် အနိုင်အထက်ပြုကျင့်မှုများကို ဖုံးကွယ်ရန် (နှင့်/သို့မဟုတ်) မာရှယ်လော၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ဖုံးကွယ်ရန် ။

(ဃ) အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ (နှင့်/သို့မဟုတ်) အရာရှိအရာခံအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုမှ တာဝန်ရှိသူများ အောက်ဖော်ပြပါပုဂ္ဂိုလ်များအား အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ (နှင့်/သို့မဟုတ်) အရာရှိအရာခံ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခုမှ တာဝန်ရှိသူများဟု သတ်မှတ်ယူဆသည်။

(၁) ၁၉၇၂ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့မှစ၍ ၁၉၈၆ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ရက်နေ့အချိန်အပိုင်းအခြားကာလအတွင်း ယခင် ဖိလစ်ပိုင်ရဲတပ်ဖွဲ့ ဝင်များ(Philippines Constabulary PC)၊ ယခင် ဘက်ပေါင်းစုံအမျိုးသားရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များ(Integrated National Police INP)၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ (Armed Forces of Philippines AFP) နှင့် ပြည်တွင်းကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအရပ်ဘက်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ(Civilian Home Defense Force CHDF)မှ မည်သူမဆိုသော်လည်းကောင်း၊ ဖော်ပြပါအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ဆက်နွယ်နေသော မည်သည့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းမဆို၏ အဖွဲ့ဝင်များ နှင့် အထက်ဖော်ပြပါ (PC, INP, AFP and CHDF) အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မူလအားဖြင့် တစ်စိတ်သေသ ပါဝင်ခြင်းမရှိသော်လည်း အဆိုပါအဖွဲ့ ဝင်အစည်းများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော အရာရှိ အရာခံ တစ်စုံတစ်ယောက်မှ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ၍သော်လည်းကောင်း (နှင့်/သို့မဟုတ်) ထိန်းချုပ်ညွှန်ကြား၍သော်လည်းကောင်း (နှင့်/သို့မဟုတ်) အရင်းအမြစ် (နှင့်/သို့မဟုတ်) အဆောက်အအုံ အားဖြင့်ထောက်ပံ့၍ ထူထောင်ဖွဲ့စည်းပေးထားသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် ထင်ရှားသော ပါလီမန်အုပ်စုဝင် တစ်ဦးတစ်ယောက်အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း

(၂) ၁၉၇၂ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့မှစ၍ ၁၉၈၆ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ရက်နေ့အတွင်း ရွေးချယ်တင်မြှောက်ထားခြင်းခံရသော လူမှုဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းဝင်များ မှမည်သူမဆိုလည်းကောင်း

(၃) သမ္မတအထူးပြုအမိန့်အမှတ် (၁) (Executive Order No.1)၊ အပိုင်း ၂(က) (Section 2a) ပါ ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးမှနေ၍ ၁၉၈၆ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော အစိုးရကောင်းတစ်ရပ်၏သမ္မတအထူးပြုကော်မရှင် (Presidential Commission on Good Government PCGG) နှင့် သမ္မတ ကိုရာဇွန် စီ အကွီနို၏ ဖယ်ဒရယ်အခြေခံဥပဒေအောက်တွင် ၎င်း၏ ဥပဒေပြုရေးအာဏာကိုအသုံးပြုရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသောဥပဒေများ၊ ဖာဒီနန် အီး မားကို့စ် နှင့် ၎င်း၏ ဇနီး အင်မယ်လ်ဒါ အာရ် မားကို့စ်၊ ၎င်းတို့၏ သွေးသားရင်းချာများ နှင့် နှစ်ဖက်ဆွေမျိုးများ၊ ၎င်းတို့နှင့် နီးစပ်ပတ်သက်ရာ အခြားအဆွေအမျိုးများ၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများ၊ စီးပွားဖက်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ နှင့် လက်အောက်ငယ်သားများ

(၄) မားကို့စ်လက်ထက်တွင် ထောက်ခံအားပေးသူ၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သူ (သို့မဟုတ်) အာဏာကိုအသုံးပြု၍ ပြုမူဆောင်ရွက်သောမည်သူမဆို

(င) နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှု အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ (နှင့်/သို့မဟုတ်) တရားဝင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီး၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ကျရောက်နေသော

မည်သူမဆိုအပေါ် ထိခိုက်နစ်နာစေသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နာကျင်ထိခိုက်ခြင်းများ (သို့မဟုတ်)အလွန်အမင်း ထိခိုက်နာကျင်စေခြင်းများကို သက်ရောက်စေသော မည်သည့် အပြုအမူမျိုး ကိုမဆို ဆိုလိုပါသည်။ ထိုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်မှာ ဥပဒေ၊ ဥပဒေသိပ္ပံပညာ၊ နိုင်ငံတကာကြေညာစာတမ်းများ နှင့် ပြည်ထောင်စုအက်ဥပဒေအမှတ် ၉၄၇၅ (တစ်နည်းအားဖြင့် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းကိုဆန့်ကျင်သောအက်ဥပဒေ ၂၀၀၉ ဟု ခေါ်တွင်သော) အရပ်ရပ်အရ သတ်မှတ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။

အပိုင်း

ငွေကြေးဆိုင်ရာနစ်နာကြေး/လျော်ကြေးရယူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာအကြောင်းခြင်းရာများ ဤအက်ဥပဒေအောက်တွင် အကျုံးဝင်သော (ခံစားခွင့်ရှိသော) မည်သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသောသူများ (HRVV) သည် နိုင်ငံတော်မှနေ၍ အခွန်ကင်းလွတ်သော လျော်ကြေးရယူခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ထိုသို့ဆိုရာတွင် သေဆုံးခဲ့သော (သို့မဟုတ်) ပျောက်ဆုံးသွားသော မည်သူမဆို (HRVV) ၏ တရားဝင်အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသူများ (ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ တရားမရေးရာဥပဒေအရ) (သို့မဟုတ်) သေဆုံး/ပျောက်ဆုံး (HRVV) သွားသူတို့၏ အုပ်ထိန်းသူ/တရားဝင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူတို့မှ ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ပေးသော အခြားမည်သူမဆိုတို့သည်လည်း အဆိုပါလျော်ကြေးအားခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ထို့အပြင် လျော်ကြေးဆုငွေအားခွဲခြမ်းဝေငှရာတွင် အမှုလိုက်ရှေ့နေ၏ အထူးအမိန့်အာဏာ ကျင့်သုံးခြင်းမရှိစေရပဲ အမှုဆောင်အဖွဲ့မှချမှတ်ပေးလိုက်သော လျော်ကြေးငွေအား တရားလိုများကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း အထက်ဖော်ပြပါ အမွေဆက်ခံသူများ ကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ လက်ခံရယူစေရမည်။ အကယ်၍ တရားလိုသည် ကိုယ်အင်္ဂါချို့တဲ့မသန်မစွမ်းဖြစ်နေကြောင်းအမှုဆောင်အဖွဲ့အား သက်သေအထောက်အထား ပြသနိုင်ခဲ့လျှင်မူ ရှေ့နေအားလျော်ကြေးအားတရားဝင်လက်ခံပေးပါရန် ကိုယ်စားပြုအာဏာလွှဲ အပ်ခွင့်ရှိသည်။ ထို့အပြင် ဤဥပဒေအောက်တွင် အစိုးရထံမှ လက်ခံရရှိသောလျော် ကြေးငွေဆိုရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံခဲ့ရသောသူများအနေဖြင့် အခြားလူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ထံမှနေ၍ ရရှိသော မည်သည့် ဆုကြေး/နစ်နာကြေး ငွေပမာဏများအားထည့်တွက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ဥပဒေပါလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံ ရခြင်းများပါဝင်သောမည်သည့်အမှုမျိုးမဆိုအတွက်(ရရှိပြီး) လျော်ကြေးခံစားခွင့်များအား ထည့်တွက်ခြင်းများမရှိစေရ။

အပိုင်း(၅)

ငွေကြေးနှင့်မသက်ဆိုင်သောနစ်နားကြေး/လျော်ကြေးဆိုင်ရာအကြောင်းခြင်းရာများ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာဌာန(Department of Health DOH)၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာဌာန(Department of Social Welfare and Development DSWD)၊ ပညာရေးဆိုင်ရာဌာန(Department of Education DepEd)၊ အဆင့်မြင့်ပညာရေးဆိုင်ရာကော်မရှင်(Commission on Higher Education CHED)၊ နည်းပညာနှင့်ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာဌာန(Technical Education and Skills Development) နှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများမှနေ၍ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရ သောသူများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုများအတွက် အစိုးရအမှုဆောင် အဖွဲ့မှ၍ ဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ငွေကြေးနှင့်မသက်ဆိုင်သော လိုအပ်သည့်အထောက် အပံ့များပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။အဆိုပါအထောက်အပံ့များအတွက် လိုအပ်သော ငွေကြေးအားနှစ်စဉ်အလိုက် အထွေထွေလျာ ထားချက်များဆိုင်ရာအက်ဥပဒေ (General Appropriations Act GAA) နှင့်သက်ဆိုင်သောအဖွဲ့ အစည်းမှတာဝန် ယူဆောင်ရွက်ရှာ ဖွေချမှတ်ပေးရမည်။

အပိုင်း(၆) လျော်ကြေးငွေပမာဏဆိုင်ရာအကြောင်းခြင်းရာများ ဤဥပဒေ အရလျော်ကြေး ငွေပမာဏသတ်မှတ်ရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရခြင်းအတိုင်းအတာပမာဏပေါ်မူတည်၍ အချိုးကျသတ်မှတ်ပေးရမည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ရာတွင် ယခုဥပဒေ၏ အပိုင်း ၁၉ ပါ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီအား အမှတ်ပေးစနစ်အရ အမှတ်ပေးဆုံးဖြတ်သွားရမည်။

အပိုင်း (၇) လျော်ကြေးငွေဘဏ္ဍာ အရင်းအမြစ် ဆိုင်ရာ အကြောင်းခြင်းရာများ ပီဆို(pesos)တစ်ဆယ်ဘီလီယံနှင့် ညီမျှသောပမာဏနှင့် တိကျသေချာစွာ တွက်ချက် သတ်မှတ်ထားသောအတိုးပေါင်းတို့သည် ၁၉၉၇ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့ တွင်ချမှတ်လိုက်သော ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံဖယ်ဒရယ်နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်အမိန့်ထုတ်ပြန်ချက်အရ ပြည်ထောင်စုဖိလစ်ပိုင်သမ္မတနိုင်ငံ၏အစိုးရထံသို့လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခဲ့သည်။ထိုဆောင်ရွက်ချက် အားဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်မှလည်း ပူးတွဲချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အပြီးသတ်အတည်ပြုချက်အနေဖြင့် ၂၀၀၃ခုနှစ် ဂျူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင်ချမှတ်သော မားကိုစ်၏ မတရားရယူပိုင်ဆိုင်ထားသောကြွယ်ဝချမ်းသာမှုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပြည်ထောင်စုနှင့် ဆန်ဒီဂန်ဘယ်န် (Republic vs Sandiganbayan) အမှုအရ ပြည်ထောင်စုဖိလစ်ပိုင်သမ္မတနိုင်ငံ၏အား အလေးပြု၍ဒဏ်ကြေးပေးဆောင်ရန်အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်အတိုင်းရရှိလာသော လျော်ကြေးငွေတို့ အား ပင်မအရင်းအမြစ်အနေဖြင့် ဤဥပဒေအရ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရန်အသုံးချရမည်။

အခန်း (၂)

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံရသောသူများ၏အကျိုးဆောင်ဘုတ်အဖွဲ့

အပိုင်း (၈) လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံရသောသူများ၏ အကျိုးဆောင်ဘုတ်အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအကြောင်းခြင်းရာများ

ယခုအချိန်မှ စ၍လွပ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းမဲ့သော ကိုယ်စားပြုတရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဘုတ်အဖွဲ့အစည်းအားဖွဲ့စည်း၍လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံရသော သူများ၏အကျိုးဆောင် ဘုတ်အဖွဲ့ဟုခေါ်တွင်စေရမည်။အဆိုဘုတ်အဖွဲ့အစည်းတွင် အောက်ဖော်ပြပါအရည်အချင်းများ နှင့်ပြည့်စုံသော အဖွဲ့ဝင် (၉) ဦးပါဝင်သည်။

(၁) ရိုးသားဖြောင့်မတ်သောဂုဏ်၊ အရည်အချင်းပြည့်မီသောဂုဏ် နှင့် သမာဓိဂုဏ်တို့ ဖြည့်စုံခြင်း။

(၂) လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာအသိပညာအရပ်ရပ်ကို ထဲဝင်နုံ့စပ်စွာ တတ်ကျွမ်းနားလည်ပြီး ယခင်သမ္မတဟောင်း ဖာဒီနန်အီးမားကိုစ်လက်ထက်တွင် ကျူးလွန်ဖောက်ချက်ခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအားဆန့်ကျင်လှုပ်ရှားရာတွင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့ခြင်း။

(၃) အနည်းဆုံး အဖွဲ့ဝင် (၃) ယောက်အနေဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်တရားအမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်(Philippine Bar)ဖြစ်ရပြီးတရားဥပဒေရေးရာနှင့်ပတ်သက်၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော သက်တမ်းအနည်းဆုံး ဆယ်နှစ်နှင့်အထက်တွင်ရှိရမည်။

(၄) လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး၊ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် စည်းရုံးလှုံ့ဆော် ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ရှင်းလင်းပြတ်သားသောအမြင် နှင့် လုံလောက်သော နားလည်မှု ရှိပြီး အစဉ်တစ်စိုက် မပြတ်တမ်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေခြင်း။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံရသောသူများ၏ အကျိုးဆောင်ဘုတ်အဖွဲ့အား လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင် (Commission on Human Rights CHR) လက်အောက်တွင်မဟုတ်ပဲ ပူးတွဲထားရှိသည်။ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့်အဖွဲ့ဝင်ကိုးဦးအားအပြည့်အစုံရွေးချယ်ခန့်အပ်ပြီးချိန်မှအစပြု ၍ ရက်ပေါင်းသုံးဆယ်အတွင်း ဖွဲ့စည်းတည်ရှိပြီးဖြစ်ရမည်။ ပြီးနောက် အဖွဲ့၏ အတွင်ရေးမှူးရုံးအားဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရမည်။

အပိုင်း(၉) ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များအား ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်း သမ္မတသည် သဘာပတိနှင့် အခြားအဖွဲ့ဝင် ၈ ဦးအား ရွေးချယ်ခန့်အပ်ပေးရမည်။ ထိုသို့ဆိုရာတွင် ဖိလစ်ပိုင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးတပ်ဖွဲ့ (Task Force Detainees Philippines)၊ အခမဲ့တရားဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပြုအဖွဲ့ (Free Legal Assistance Group FLAG)၊ အမှုလိုက်ရှေ့နေညီအကိုများလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ (the Movement of Attorneys for Brotherhood)၊ စည်းလုံးရေးနှင့်အမျိုးသားရေးအဖွဲ့ (Integrity and Nationalism MABINI)၊ ဖျောက်ဖျက်ခြင်းခံခဲ့ရသောသူများ၏မိသားစုဝင်များအဖွဲ့ (the Families of Victims of Involuntary Disappearance FIND) နှင့် ယခင်ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းခံခဲ့ရသောသူများအဖွဲ့ (Samahan ng mga Ex-Detainees Laban sa Detensyon at Arresto SELDA) အစရှိသည့်အဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှု အဖွဲ့ အစည်းများ မှနေ၍ သမ္မတထံသို့ ၎င်းတို့၏ ရွေးချယ်ထားသော ထိုက်သင့်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များစာရင်းကိုတင်ပြရမည်။

အပိုင်း(၁၀) ဘုတ်အဖွဲ့၏အခွင့်အာဏာနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအခွင့်အာဏာများနှင့်လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ထမ်းဆောင်စေရမည်။

(၁) ဤအက်ဥပဒေအောက်တွင် တင်သွင်းလာသောလျှောက်ကြား/နစ်နာကြားတောင်းဆိုမှုများအား လက်ခံသုံးသပ်ပြီး စုံစမ်းစစ်ဆေး၍လိုအပ်သလို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၂) တရားရုံးသို့ဆင့်ခေါ်စာ (subpoena/s ad testificandum) နှင့် တရားရုံးသို့လိုပြသက်သေလာရောက်တင်ပြရန်ဆင့်ခေါ်စာ (subpoena/s duces tecum) တို့အားထုတ်ပြန်ရန်။

(၃) လွပ်လပ်သောရုံးတွင်းဆောင်ရွက်ချက်များ ထမ်းဆောင်ရန်နှင့်၏ တောင်းဆိုချက်များမှ ဖြစ်ပေါ်လာသောအငြင်းပွားမှုများအားဖြေရှင်းရန်။

(၄) ဤဥပဒေအောက်တွင် ထိုက်သင့်လျောက်ပတ်သော လျှောက်ကြား/နစ်နာကြားတို့အား အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ပေး၍ အတည်ပြုရန်။

(၅) အဖွဲ့၏လုပ်ငန်းတာဝန်များကိုကောင်းမွန်စွာထမ်းဆောင်နိုင်ရေးအတွက်အထောက်အကူပေးနိုင် သည့် သင့်လျော်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကို လက်ထောက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ရွေးချယ်ထားရှိရန်။

(၆) လုပ်ငန်းဆောင်တာများလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေစဉ်အတွင်းဤအက်ဥပဒေ၏ရည်ရွယ်ချက်များ အားအထမြောက်စေရန်/ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်ရန်လိုအပ်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များကို ပြဋ္ဌာန်းရန်၊ ထိုသို့ပြဋ္ဌာန်းရာတွင်အထောက်အကူပြုအနေဖြင့်ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသောဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံတရားရုံးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းများ (Revised Rules of Court of Philippines) ကို ကျင့်သုံးရမည်။

(၇)အဖွဲ့၏အတွင်းရေးမှူးရုံးအားရုံးတွင်းစည်းကမ်းများကျင့်သုံးခြင်းနှင့်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန်။

(၈) ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် ၎င်းအတွက်လိုအပ်သလို လက်ရှိဥပဒေ အပိုင်း ၉ ပါ လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းများအား တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပိုင်ခွင့်ရှိပြီး ။

(၉) ဤအက်ဥပဒေအားလက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်အသုံးချနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ရင်းဖြင့် လိုအပ်သော တာဝန်များ၊ လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် တာဝန်ခံမှုများကို ထမ်းဆောင်ရမည်။

အပိုင်း (၁၁) လျော်ကြေး/နစ်နာကြေးတောင်းခံခြင်းများအားကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း/ အဖြေထုတ် ခြင်းလျော်ကြေး/နစ်နာကြေးတောင်းခံချက်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် အဖွဲ့ခွဲသုံးဖွဲ့ခွဲခြားထားပြီး တစ်ဖွဲ့ခြင်းစီ လွတ်လပ်စွာဖြင့် (သို့သော်) တစ်ဖွဲ့နှင့် တစ်ဖွဲ့အချိတ်အဆက်မိမိဖြင့် အဖြေရှာပေးရမည်။အဖွဲ့ခွဲတစ်ခုခြင်းစီတွင် ဖိလစ်ပိုင် တရားအမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်(Philippine Bar) သဘာပတိတစ်ဦး နှင့် ဘုတ်အဖွဲ့၏တရားရေးဆိုင်ရာနှင့်ပက်သက်၍အခွင့်အာဏာအပြည့်အဝရှိသော အဖွဲ့ဝင် (Board en Banc) နှစ်ဦး ပါဝင်စေရမည်။

အပိုင်း (၁၂) ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များ၏ လုပ်ခလစာ နှင့်အကျိုးခံစားခွင့်များ သဘာပတိနှင့်တစ်ကွ ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များအနေဖြင့် ရာထူး၊ လုပ်ခလစာနှင့် အခြားအကျိုးခံစားခွင့်များ နှင့် စားရိတ်များကို တည်မြဲဆဲ အယူခံများ၏တရားခုံရုံး အား တရားစီရင်ရေး (Presiding Justice and Associate Justice of the Court of Appeals) ထုံးတမ်းစဉ်လာများအရ သင်လျော်စွာ သတ်မှတ်ပေးရမည်။

အပိုင်း)၁၃) ဘုတ်အဖွဲ့၏အတွင်းရေးမှူးရုံးကဏ္ဍ ဘုတ်အဖွဲ့၏အတွင်းရေးမှူးရုံးအား လက်ရှိတည်ရှိနေဆဲ လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် (Commission on Human Rights CHR) တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှရွေးချယ်ခန့်အပ် ဖွဲ့စည်းထားရမည်။ သို့ရာတွင် ဘုတ်အဖွဲ့၏ အခြားလိုအပ်သောလုပ်ငန်းဆောင်တာများအတွက် ပြင်ပလောကမှ လိုအပ်သလို ဝန်ထမ်းများခန့်အပ်ခြင်းအား အထက်ဖော်ပြပါ အချက်မှန်သတ်ထားခြင်းမရှိစေရ။ အောက်ဖော်ပြပါအချက်အလက်များသည် အတွင်းရေးမှူးရုံး၏ တာဝန်များဖြစ်ပါသည်။

(၁) ဤဥပဒေအောက်တွင် တင်သွင်းလာသော လျော်ကြေး/နစ်နာကြေးတောင်းခံမှုများအား စိစစ်လက်ခံခြင်း၊ သုံးသပ်လေ့လာခြင်း နှင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း

(၂) ဘုတ်အဖွဲ့အား တောင်းခံလာသောလျှောက်လွှာများအား အသိအမှတ်ပြုပေးပါရန် အဆိုပြုခြင်း

(၃) ဘုတ်အဖွဲ့အား နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာများတွင် အထောက်အကူပြုခြင်း

(၄) ဘုတ်အဖွဲ့မှပေးအပ်လာသော တာဝန်ဝတ္တရားများအားထမ်းဆောင်ခြင်း

ဘုတ်အဖွဲ့၏သဘာပတိမှနေ၍ ဘုတ်အဖွဲ့၏အတွင်းရေးမှူးအား ရွေးချယ်ခန့်အပ်ပြီး ဘုတ်အဖွဲ့တည်မြဲနေသမျှကာလပတ်လုံး အတွင်းရေးမှူးမှနေ၍ အဆိုပါရုံးအား ဦးစီးဦးဆောင်ပြု၍ အမှုထမ်းရမည်။ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာဌာနအကြီးအကဲ တစ်ဦး (Technical Head Staff) နှင့်တစ်ကွ ၎င်းအားအထောက်အပံ့ပေးမည့်ရှေ့နေ ငါးဦး (Legal Officers)၊ ရှေ့နေအကူ သုံးဦး (Paralegal Officers)၊ ရုံးချုပ် တစ်ဦး (Administrative Staff Head) နှင့် ရုံးအကူဝန်ထမ်း သုံးဦး (Administrative Support Staff) တို့ဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားရမည်။

လိုအပ်လာသောအခါတွင် ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် အပိုဝန်ထမ်းများအား စာချုပ်သက်တမ်းဖြင့် ခန့်အပ်ခြင်း၊ စိတ်ရောဂါအထူးကု၊ လူမှုဝန်ထမ်းများ နှင့် လူထုပညာရေးကျွမ်းကျင်သူများ နှင့် အခြားလိုအပ်သောဝန်ဆောင်မှုအဝဝပေးနိုင်သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်အဖွဲ့အစည်းများအား ခေါ်ယူခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် အတွင်းရေးမှူးရုံးအားအောင်မြင်စွာလည်ပတ်လှုပ်ရှားနိုင်ရေးအားအခြေပြု၍ ဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ခန့်အပ်သည်ဆိုရာတွင်ဘုတ်အဖွဲ့၏တစ်နှစ်စာလည်ပတ်ရေးအတွက် လျာထားသော ဘတ်ဂျက် (လိုသုံးပြငွေ) စာရင်းထက် ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းထက်ကျော်လွန်၍ သုံးစွဲခြင်းမရှိစေရ။

အပိုင်း (၁၄) ဘုတ်အဖွဲ့၏လည်ပတ်လှုပ်ရှားရေးဆိုင်ရာ ဘတ်ဂျက် (လိုသုံးပြငွေစာရင်း) ဘုတ်အဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် အတွက် တစ်ဆယ်ဘီလီယံ ပီဆို (₹ 10,000,000,000.00) ချမှတ်ပြီး ကနဦးလည်ပတ်မှုအတွက် တစ်ဆယ် မီလီယံ ပီဆို (₹ 10,000,000.00) ချမှတ်ထားပါသည်။ ထိုသို့ဆိုရာတွင် ဘုတ်အဖွဲ့ ၏တစ်နှစ်အတွင်းအသုံးစားရိတ်မှာ ဆယ့်ငါး မီလီယံ ပီဆို (₹ 15,000,000.00) ထက်မကျော်လွန်စေရ။

အပိုင်း (၁၅) အသုံးစားရိတ်/ရန်ပုံငွေ/ဘတ်ဂျက်အားအချိုးကျခွဲဝေပေးအပ်ခြင်းဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံခဲ့ရသူများ (HRVVs) အတွက်ချမှတ်ပေးလိုက်သောထောက်ပံ့ကြေးများ နှင့်ရရှိလာမည်ဖြစ်သောနစ်နာကြေး/အထောက်အကူများအားကွန်ဂရက်မှချမှတ်ထားသောမူဝါများ ၊သက်ဆိုင်ရာအစိုးရမှသတ်မှတ်ထားသောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်စာရင်းအင်းဆိုင်ရာလုပ်ထုံး လုပ်နည်းများနှင့် အညီ အချိုးကျစွာခွဲဝေပေးရမည်။

အခန်း (၃)

နစ်နာကြေးတောင်းဆိုသူများ၊ နစ်နာကြေး နှင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်းများဆိုင်ရာကဏ္ဍ

အပိုင်း (၁၆) နစ်နာကြေးတောင်းဆိုသူများ

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံရသူ (HRVV) မည်သူမဆိုသည် ဤအက်ဥပဒေအောက်တွင် နစ်နာကြေး/လျော်ကြေးတောင်းခံရန်အတွက် ဘုတ်အဖွဲ့သို့ ဦးတိုက်လျှောက်ထားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အပိုင်း (၁၇) ဤအက်ဥပဒေအောက်တွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံရသူ HRVVs ဟုသတ်မှတ်ရန် အပြီးသတ်ယူဆနိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များ အကျဉ်းချုပ် နစ်နာကြေးတောင်းဆိုထားသောအစုအဖွဲ့များ၊ ဟာပိုင်အီပြည်နယ်၊ ဟိုနိုလူလူမြို့၊ အမေရိကန် ဖယ်ဒရယ် ပြည်နယ်တရားရုံးတွင် ဖာဒီနန် အီး မားကိုစ် ၏အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအား လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုနှင့် တိုက်ရိုက်စွဲဆိုထားသော၊ အဆိုပါတရားရုံးမှလည်း နစ်နာကြေးရထိုက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပေးထားသော တရားလိုများ၊ ဘန်တယုတ် c မ ဘယနီ ဖောင်ဒေးရှင်း(Bantayog Ng Mga Bayani Foundation) မှအသိအမှတ်ပြုထားသော HRVVs များ အားလုံးပါဝင်စေရမည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ရာတွင် ဘုတ်အဖွဲ့၏ အခွင့်အာဏာဖြစ်သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံရသောအတိုင်းအတာပမာဏသတ်မှတ်ချက်နှင့် လျော်ကြေး/နစ်နာကြေး မည်မျှ မည်သို့မည်ပုံ ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟူသောသတ်မှတ်ချက်တို့အား ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အား ထိပါးနှောင့်ယှက်ခြင်းမရှိစေရ။

အပိုင်း(၁၈) ကိုယ်တိုင်ခံဝန်ချက် Motu Proprio (ရိုမန်ကက်သလစ်ဘာသာတွင်မူ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးမှ ကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုးထုတ်ပြန်ထားသော စာရွက်စာတမ်း/ဥပဒေ) အားအသိအမှတ်ပြုခြင်း

ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ခြင်းစီ၏ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်း ဂိုဏ်းဂဏတို့၏ စီစဉ်ညွှန်ကြားချက်မှမပါပဲ မိမိကိုယ်တိုင်ခံဝန်ရေးသားတင်ပြလာသော တိုင်ကြားချက်များ (motu proprio; of his own motion) အားလည်း အသိအမှတ် လက်ခံပြီး အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံရသူများ HRVVs အနေဖြင့်သတ်မှတ်၍ ယခုစာတမ်းပါ အပိုင်း ၂၆ တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်းခံရသောသူများစာရင်း (Roll of Victims) ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

အပိုင်း (၁၉) နစ်နာကြေး/လျော်ကြေး သတ်မှတ်ခြင်း

(က) ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် နစ်နာကြေးသတ်မှတ်ရာတွင် အမှတ်ပေးစနစ်ဖြင့်ဆုံးဖြတ်ရမည်။ အမှတ်ပေးစနစ်အားအောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း (၁) မှ (၁၀) အထိသတ်မှတ်ထားသည်။

၁။ သေဆုံးသွားသော၊ ပျောက်ဆုံးသွားသော/ပျောက်ဆုံးနေဆဲသူများအား (၁၀) မှတ်

၂။ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းခံခဲ့ရသော၊ အဓမ္မပြုကျင့်ခြင်းခံခဲ့ရသော (နှင့်/သို့မဟုတ်) လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအနိုင်ကျင့်ခြင်းခံခဲ့ရသောသူများအား (၆) မှတ် မှ (၉) မှတ်

၃။ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းအကျဉ်းချခြင်းခံခဲ့ရသူများအား (၃) မှတ်မှ (၅) မှတ်

၄။ ဤအက်ဥပဒေအောက် အပိုင်း ၃၊ အပိုဒ် (ခ)၊ နံပါတ် (၃)(၄) နှင့် (၅) တွင်ဖော်ပြပါရှိချက်များအတိုင်း ချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်းခံခဲ့ရသောသူများအား (၁) မှတ် မှ (၂) မှတ် ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့်၎င်း၏အခွင့်အာဏာကိုအသုံးပြု၍လူ့အခွင့်အရေးအချိုးဖောက်ခံခဲ့ရသောအမျိုးအစားနှင့် အကြိမ်အရေအတွက်၊ ကြာမြင့်ချိန်တို့ အပေါ်မူတည်၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်ခြင်းစီအား မည်သို့အမှတ်ပေးမည်ဆိုသည်ကို အဖွဲ့တွင်း သို့သိပ်စွာဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်သည်။ သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအသီးသီး၌ လူ့အခွင့်အရေးပိုမိုချိုးဖောက်ခြင်းခံခဲ့ရသူတို့က အမှတ်ပိုရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ချိုးဖောက်ခြင်းခံခဲ့ရသူတို့သည် အမျိုးအစားတစ်မျိုးထက်ပို၍အကျိုးဝင်နေခဲ့ပါက ပို၍မြင့်မားသော (ချိုးဖောက်မှုအမျိုးအစားပို၍ဆိုးဝါးသော) ကဏ္ဍအလိုက်အမှတ်ပေးရမည်။ အကယ်၍ နစ်နာကြေးတောင်းဆိုလာသောသူတစ်ဦးအတွက်လက်ခံနိုင်သောလျော်ကြေးတောင်းဆိုလွှာအများအပြားတင်သွင်းလာပါကဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့်အခိုင်မာဆုံးတောင်းဆိုလွှာတစ်ခုကိုသာမူတည်စဉ်းစား၍ထိုရွေးချယ်လိုက်သောတောင်းဆိုလွှာအားလည်းတောင်းဆိုလွှာတစ်ခုချင်းစီ၌အမှတ်အများဆုံးပါရှိသော အမျိုးအစားဖြစ်ရမည်။

(ခ) ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် နစ်နာကြေးတောင်းခံသူတစ်ဦးတစ်ယောက်ခြင်းစီအား ဤအက်ဥပဒေ၏ အပိုင်း ၁၆၊ ၁၇ နှင့် ၁၈ တို့အရ ခွဲခြားစိစစ်၍ လျော်ကြေးငွေချီးမြှင့်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဂ) ထို့နောက် ဘုတ်အဖွဲ့မှပင် ချီးမြှင့်ငွေတန်ဖိုးနှင့်သက်ဆိုင်သောနောက်ဆုံးသတ်မှတ်ချက်ကို တစ်မှတ်ခြင်းစီ တွက်ချက်ဆုံးဖြတ်၍ ရရှိထားသောအမှတ်ပေါင်းနှင့် မြှောက်၍ မည်မျှမည်မျှ လျော်ကြေးငွေပေးအပ်မည်ဆိုသည်ကိုဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုအမှတ်များမှာအထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဘုတ်အဖွဲ့မှသတ်မှတ်ပေးအပ်ထားသော အမှတ်စုစုပေါင်းဖြစ်သည်။

(ဃ) လက်ခံရန် ကြန့်ကြာနေသော အရည်အသွေးပြည့်မီသည့် တောင်းဆိုလွှာများအား ဘုတ်အဖွဲ့မှလက်ခံပြီး နောက်ဆုံးအဆင့် အတည်ပြုပြီး တရားဝင်ထုတ်ပြန်ကြေညာပြီးချိန်မှ ရက်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း၌ငွေကြေးဆိုင်ရာနစ်နာကြေးချီးမြှင့်မှုကိုစတင်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ဆို ရာတွင်လက်ခံရန်ကြန့်ကြာနေသောနစ်နာကြေးတောင်းဆိုသူများ(သို့မဟုတ်)နစ်နာခဲ့မှုများအတွက် အတိုက်အခံပြုအရေးဆိုလိုသူများအား ဘုတ်အဖွဲ့ ၎င်း၏အခွင့်အာဏာအပြည့်အဝရှိချိန် (Board en Banc) မတိုင်မှီကတည်းကတင်သွင်းထားသည်ဆိုပါက အဆိုပါတောင်းဆိုလွှာများကို ဘုတ်အဖွဲ့ဖျက်သိမ်းချိန်/သက်တမ်းကုန်ဆုံးချိန် (functus officio) မတိုင်မှီ ရက် (၆၀)အတွင်း၌အပြီးသတ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

အခန်း ၄

အထွေထွေပြဋ္ဌာန်းချက်များ

General-Provisions

အပိုင်း (၂၀) ထောက်ပံ့ကြေးများအားပေးပို့ခြင်း

ယခုဥပဒေပါ အပိုင်း (၇) တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း တစ်ဆယ်ဘီလီယံ ပီဆို (₹10,000,000,000.00) နှင့် အတိုးခံစားခွင့်ပေါင်းထည့်တွက်ထားသော ငွေပမာဏအား ဤအက်ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များအထမြောက်စေရန် သင့်လျော်သောထောက်ပံ့ငွေများပေး လျာထားပေးအပ်ရန် သီသန့်ဖယ်ရှားသိမ်းဆည်းထားရမည်။

အပိုင်း(၂၁)

မားကိုဇ်လက်ထက်တွင်းကျူးလွန်ခဲ့သောလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံခဲ့ရသောသူများ၏အမည် စာရင်းပြုစုခြင်းနစ်နာကြေး/လျော်ကြေးချီးမြှင့်ပေးရန်အတွက်လိုအပ်ကောင်းလိုအပ်မည်ဖြစ်သော အခြားသက်သေများ (သို့မဟုတ်) အခြားစာရွက်စာတမ်း/ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများကို အဟန့်အတားမဖြစ်စေပဲ ဤအက်ဥပဒေအား အထမြောက်စေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် နစ်နာကြေး/လျော်ကြေးတောင်းခံလိုသည့်မည်သည့် HRVV မဆိုသည် ကျူးလွန်ခြင်းခံခဲ့ရသည့် လူ့အခွင့်အရေးဖောက်ဖျက်မှုကို အခြေအနေအရပ်ရပ်အတိုင်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အစီအစဉ်တစ်ကျ ပြန်လည်ပြောဆိုရေးသားထားသော ကျမ်းကျိန်လွှာတစ်စောင်ရေးသားတင်သွင်းနိုင်ရမည်။

အပိုင်း(၂၂) ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း/ပုံနှိပ်ထုတ်ပြန်ခြင်းဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့်

သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည့်အလျောက်အစည်းအဝေးခေါ်ယူပြီးနောက် အပိုင်း(၂၃) ပါ အချက်အလက်များနှင့်ကိုက်ညီလျက်HRVVsများ၏တောင်းဆိုလွှာများကိုလက်ခံပြီးရှေ့ဆက်ဆောင် ရွက်ခြင်း နှင့် အဆုံးသတ်ခြင်းတို့အားဆောက်ရွက်ရန်ကာလအပိုင်းအခြားသတ်မှတ်ပေးပြီး ထိုအကြောင်းအရာအားပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပေးရမည်။ထိုသို့သတ်မှတ်ရာတွင်ထိုကာလအပိုင်းအခြားသည် နောက်ဆုံးပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းပြီးစီးသည့်နောက်ပိုင်း တစ်ဆယ့်ငါးရက် (၁၅) ရက်အတွင်း စတင်စေရမည်။ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရာတွင် လူထုအတွင်းပုံမှတ်လည်ပတ်နေသော နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာ (၂) စောင်တွင် အနည်းဆုံး သုံးပါတ် (၃) ပါတ်ဆက်တိုက် တစ်ပါတ် တစ်ကြိမ် ထုတ်ပြန်ကြေညာပေးရမည်။

အပိုင်း(၂၃)

တောင်းဆိုလွှာများအားစာရင်းပြုစုသောကာလ(တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်စွန့်လွှတ်ကြောင်းတရားဝင်စာရွက်စာတမ်း Waiver)HRVV တစ်ယောက်အနေဖြင့် ဤအက်ဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း(Implementing Rules and Regulations IRR) အသက်ဝင်သည့်အချိန်မှစ၍ ခြောက် (၆) လအတွင်း ဘုတ်အဖွဲ့ ၏သို့ နှစ်နာကြေး/လျော်ကြေးတောင်းဆိုလွှာများတင်သွင်းနိုင်သည်။ထိုသို့ဆိုရာတွင်ဖော်ပြပါကာလအပိုင်းအခြားအတွင်းမတင်သွင်းနိုင်သောလျှောက်လွှာများအားတောင်းဆိုပိုင်ခွင့်စွန့်လွှတ်ကြောင်းတရားဝင်စာရွက်စာတမ်း (waiver) အနေဖြင့်ယူဆသတ်မှတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ထို့ထက်ပို၍ သေဆုံး၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါချို့ယွင်း (သို့) ပျောက်ဆုံးသွားသော HRVVs များအတွက် ၎င်းတို့၏ တရားဝင်အမွေဆက်အမွေခံထိုက်သူများ (သို့) ကိုယ်စားလှယ်များအား ၎င်းတို့၏ကိုယ်စား တင်သွင်းပေးသောလျှောက်လွှာများလည်းအကျုံးဝင်သည်။

အပိုင်း(၂၄)

အယူခံဝင်ခြင်းနှစ်နာကြေးတောင်းဆိုသူများ(သို့မဟုတ်)နှစ်နာခဲ့ရမှုများအတွက်အတိုက်အခံပြုအရေးဆိုလိုသူများအနေဖြင့်ညှိနှိုင်းအဖြေရှာဖွေရေးဌာန (Resolution of the Division) ထံမှ တရားဝင်ဘုတ်အဖွဲ့ (Board en Banc) ဆီသို့လျှောက်လွှာတင်သွင်းပြီးချိန်မှစတင်၍ ဆယ် (၁၀) ရက်အတွင်း၌ လိုအပ်သလို အယူခံဝင်ခွင့်ရှိသည်။ ဆယ် (၁၀) ရက်နောက်ပိုင်းတွင်မူ ဘုတ်အဖွဲ့၏ မူလဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးသတ်အတည်ပြုချမှတ်ပြီးဖြစ်သည်။

အပိုင်း (၂၅)

ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း (ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ထားသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေအား အသုံးပြုနိုင်ခွင့်)မည်သည့်လျော်ကြေးတောင်းခံလာသောသူမဆိုအနေဖြင့်လျော်ကြေးတောင်းဆိုရာတွင် လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှုရှိကြောင်း ဘုတ်အဖွဲ့မှ စစ်ဆေးတွေ့ရှိလာပါက သက်ဆိုင်ရာဌာနသို့ လိုအပ်သလို အရေးယူဆောင်ရွက်ပေးပါရန်လွှဲအပ်ပေးရမည်။ ပြစ်မှုထင်ရှားကြောင်းတွေ့ရှိပါက ထိုသူအား ထောင်ဒဏ် ရှစ် (၈) နှစ်မှ ဆယ် (၁၀)နှစ် ချမှတ်ခြင်း၊ လူမှုဝန်ထမ်းဌာနများတွင် ဝင်ရောက်အမှုထမ်းခြင်းမှပိတ်ပင်ခြင်း၊ မဲဆန္ဒပေးခွင့် နှင့် နယ်တွင်း (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံတကာအဆင့်မဲဆန္ဒခံယူခွင့်အား တားမြစ်ခြင်းစသည့် ပြစ်ဒဏ်များ ကျခံစေနိုင်သည်။ မဲဆန္ဒဆိုင်ရာပြစ်ဒဏ်အားအပြီးသတ်ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးခြင်းမှလွဲ၍ထောင်ဒဏ်ကျခံပြီးချိန်နောက်ပိုင်းကာလများတွင်လည်း ဆက်လက်အကျိုးသက်ရောက်စေရမည်။ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်မည်သူမဆို နှင့် ၎င်း၏ အတွင်းရေးမှူးရုံး၊ လူမှုဝန်ထမ်းအရာရှိ၊ ဌာနဆိုင်ရာအမှုထမ်း (သို့) တစ်သီးပုဂ္ဂလမည်သူမဆို သည်ဤအက်ဥပဒေအားအသုံးပြုရာတွင်အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်း၊လာဘ်လာဘလိုက်စားခြင်း

(သို့မဟုတ်) HRVVs များရန်ပုံငွေများအား အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) HRVVs အနေဖြင့်တောင်းဆိုတင်သွင်းလာသော စာရွက်စာတမ်းများအား စစ်ဆေးချိန်အတောအတွင်း၌ လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှုရှိကြောင်းတွေ့ရှိခြင်း (သို့မဟုတ်) မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မဆိုနှင့် ပူးပေါင်းလိမ်ညာရန် ကြံစည်အားထုတ်ခြင်း အစရှိသည့် ကျူးလွန်မှုများကိုလည်း အရေးယူတရားစီရင်ရမည်။ ဘုတ်အဖွဲ့ဝင် မည်သူမဆို နှင့် ၎င်း၏ အတွင်းရေးမှူးရုံး၊ လူမှုဝန်ထမ်းအရာရှိ၊ ဌာနဆိုင်ရာအမှုထမ်း(သို့) တစ်သီးပုဂ္ဂလမည်သူမဆိုသည် ဤအက်ဥပဒေအား အသုံးချရာတွင် အထက်စာပိုဒ်တွင်ဖော်ပြပါ တားမြစ်ထားသောပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များအားလုံး (သို့မဟုတ်) မည်သည့်ဖောက်ဖျက် မှုမျိုးကိုမဆိုကျူးလွန်ခဲ့ပါက (သို့မဟုတ်) ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ပြုပြင်ထားသောပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေအောက်တွင်အပြစ်ပေးနိုင်သောမည်သည့်အပြုအမူမျိုးကိုမဆိုကျူးလွန်ခဲ့ပါက ဥပဒေ၏သက်ဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များအတိုင်း နှင့် သက်ဆိုင်ရာ အခြား အထူးပြု ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေများအတိုင်း အရေးယူရမည်။

အပိုင်း (၂၆)

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်းခံရသောသူများစာရင်း (Roll of Victims) မည်သည့် HRVVs မဆိုအား လျော်ကြေး/နစ်နာကြေးတောင်းဆိုသည်ဖြစ်စေ မတောင်းဆိုသည်ဖြစ်စေ ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် ၎င်းတို့အမည်များအားလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်းခံရသောသူများ စာရင်း (Roll of Victims) တွင်ထည့်သွင်း၍ ဂုဏ်ပြုခြင်းအားဖြင့် အသိအမှတ်ပြုရမည်။ အထိမ်းအမှတ်ကျောက်စာတိုင်၊ ပြတိုက်၊ စာကြည့်တိုက် အစရှိသည်တို့အားလည်း ၎င်းတို့အားဂုဏ်ပြုသောအနေအားဖြင့်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးပြီးမည်သည့်အထိမ်းအမှတ်မှတ်တမ်းများတွင်မဆို HRVVs တို့၏နံမည်များအားထည့်သွင်းဖော်ပြထားပေးရမည်။ ၎င်းတို့ပေးဆပ်အနစ်နာခံခဲ့ရသမျှအကြောင်းအခြင်းအရာအပြည့်အစုံအားလည်း အင်တာနက်ပေါ်တွင် လွယ်လင့်တစ်ကူ ရှာဖွေဖတ်ရှုနိုင်ရန် မှတ်တမ်းပြုစုထားပေးရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ချက်များအားလုံးအတွက် အဓိကရန်ပုံငွေဖြစ်သော တစ်ဆယ်ဘီလီယံ ပီဆို (₹ 10,000,000,000.00) နှင့် ၎င်း၏အတိုးအရင်းပေါင်းများအနက်မှနေ၍ ငါးမီလီယံ ပီဆို (₹ 500,000,000.00) အနည်းဆုံးလျာထားသတ်မှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ရမည်။ မှတ်တမ်း (the Roll) အားလည်း အောက်စာပိုဒ်ပါပြဌာန်းချက်အတိုင်း ဖွဲ့စည်းထားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်းခံရသောသူများမှတ်တမ်းဆိုင်ရာကော်မရှင် (HRV Memorial Commission) အနေဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းဌာနတိုင်း၌ ဖော်ပြထားရှိရမည်။

အပိုင်း(၂၇)

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်းခံရသောသူများမှတ်တမ်းဆိုင်ရာကော်မရှင် (HRVV Memorial Commission)

ယခုစာပိုဒ်ပါအတိုင်းလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်းခံရသောသူများမှတ်တမ်းဆိုင်ရာကော်မရှင် (HRVV Memorial Commission)ဟူသောအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအား ဖွဲ့စည်းပြီး ယခုအချိန်မှအစပြု၍ ၎င်းကော်မရှင်အား မူလပထမအားဖြင့် မားကိစ်လက်ထက်အတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်ခြင်းခံခဲ့ရသောသူများအားဂုဏ်ပြုသောအထိမ်းအမှတ်ကျောက်စာတိုင်ပြတိုက်၊စာကြည့်တိုက်အစရှိသည်တို့ကိုအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်၊

ပြန်လည်ပြုပြင်မွမ်းမံရန်၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် နှင့် အစရှိသည်တို့အား လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

အဆိုပါကော်မရှင်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ နှင့် အခွင့်အာဏာများအား အလုပ်အမှုဆောင်ဘုတ်အဖွဲ့ (Board of Trustees) ဖွဲ့စည်း၍ တာဝန်ယူထမ်းဆောင်စေပြီး အဖွဲ့အား ဖော်ပြပါပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရမည်။ သဘာပတိအနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် (Commission on Human Rights CHR) မှသဘာပတိ၊ လက်ထောက်သဘာပတိအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်သမိုင်းရေးရာကော်မရှင် (National Historical Commission) မှ သဘာပတိ နှင့် ပညာရေးဌာန၏အတွင်းရေးမှူး (Secretary of the Department of Education) နှင့် ဖိလစ်ပိုင်တက္ကသိုလ် ဒီလီမန် စာကြည့်တိုက်မှူး (Head of the University of the Philippines Diliman Library) တို့အားအဖွဲ့ဝင်များအနေဖြင့် ခန့်အပ်တာဝန်ထမ်းဆောင်စေရမည်။

အလုပ်အမှုဆောင်ဘုတ်အဖွဲ့ (Board of Trustees) အနေဖြင့် အဖွဲ့အစည်း၏ အရာရှိများ၊ ဝန်ထမ်းများကို ခန့်အပ်နေရာချထားရန်၊ အဖွဲ့အစည်းအတွက်နှင့် အဖွဲ့အစည်းကိုယ်စား ပေးအပ်လာသော ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်အလှူငွေများကိုလက်ခံရန် နှင့် ကော်မရှင်အား အကျိုးအမြတ်ဖြစ်ထွန်းစေမည့် ဘဏ္ဍာငွေများကို လည်ပတ်စေရန် အတွက် အခွင့်အာဏာများရှိသည်။

ကော်မရှင်အနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် (Commission on Human Rights CHR) အား ဘဏ္ဍာငွေနှင့်ရုံးပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအတွက်သာပူးတွဲဆောင်ရွက်ရပါမည်။

ကော်မရှင်၏လည်ပတ်စားရိတ် (အသုံးစားရိတ်) အတွက်ကို အထွေထွေလျာထားချက်များဆိုင်ရာအက်ဥပဒေ (General Appropriations Act GAA) မှ သင့်လျော်ရာမှတ်ပေးသည့်အတိုင်း သုံးစွဲဆောင်ရွက်ရမည်။

ကော်မရှင်သည် ပညာရေးဌာန (DepED) နှင့် အဆင့်မြင့်ပညာရေးဆိုင်ရာကော်မရှင် (Commission on Higher Education CHED) တို့နှင့်လည်း အတူတစ်ကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး အရေးပေါ်လုံခြုံရေးဥပဒေ/စစ်အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေ (Martial Law) ၏ဆိုးကျိုးဆိုးပစ်များ နှင့်

ကျွန်ုပ်တို့၏သမိုင်းတွင် HRVVs များ၏ အသက်သွေးချွေး နှင့် ပေးဆပ်အနစ်နာခံခဲ့ရမှုများအား မူလတန်း၊ အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းပညာရေးသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်း၍ ထိရောက်စွာသင်ကြားပေးနိုင်ရန်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း ၅

နောက်ဆုံးပြဋ္ဌာန်းချက်များ

အပိုင်း(၂၈)

ဥပဒေပါ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုအသုံးပြုခြင်းအတွက်လမ်းညွှန်များ (1RR)

ဤဥပဒေအားအသုံးပြုခြင်း၊ ကိုက်ညီဆီလျော်သောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုဖော်ထုတ်ခြင်း နှင့် လျော်ကြေးတောင်းဆိုလွှာများကို အတုအပ လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှုများရှိမရှိ ကျပ်မတ်စွာစစ်ဆေးဆောင်ရွက်ခြင်းအစရှိသည်ဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် ဘုတ်အဖွဲ့အနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အထောက်အပံ့ပေးရပါမည်။

(က) တောင်းဆိုလွှာများကိုလက်ခံဆောင်ရွက်ရာတွင်ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်း

(ခ)တင်သွင်းလာသောတောင်းဆိုလွှာတစ်စောင်အားလိမ်လည်လှည့်ဖြားမှု၊မဟုတ်မမှန်လုပ်ကြံမှု နှင့် အတုအပပြုလုပ်ထားမှုစသည့်အခြေခံအချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍သက်ဆိုင်ရာဌာနအားပယ် ချပိုင်ခွင့်ပေးထားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်း နှင့်အဆိုပါဌာနအားဖော်ပြပါအကြောင်းအရာများအတွက် မေးခွန်းထုတ်နိုင်သောအခွင့်အလမ်းနှင့် စစ်မှန်သောတောင်းဆိုမှုဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်သည့် အထောက်အထားများ တောင်းပိုင်ခွင့်ပေးခြင်း

(ဂ) မည်သည့်လူပုဂ္ဂိုလ်အဖွဲ့အစည်းမဆို၏အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများအားမထိခိုက်အနစ်နာစေပဲ အလျင်မြန်ဆုံးလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည့် စနစ်တစ်ရပ်ဖော်ထုတ်ပေးခြင်း

အဖွဲ့အစည်းစတင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သည့် နေ့စွဲမှအစပြု၍ နောက်ပိုင်း ဆယ့်ငါး (၁၅) ရက်အတွင်း၌ ဘုတ်အဖွဲ့ ၊ (Human Rights Victims Claim Board) အနေဖြင့် ဤအက်ဥပဒေအား ထိရောက်စွာအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော အသုံးပြုစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ (Implementating Rules and Regulations IRR) ကိုထုတ်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်။ အဆိုပါ IRR များသည် ပုံမှန်လည်ပတ်နေသော နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာ နှစ် (၂) စောင်တွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြပြီး ဆယ့်ငါး (၁၅) ရက်အတွင်းနောက်ပိုင်း၌ တရားဝင်အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပြီးဖြစ်ရမည်။

အပိုင်း ၂၉ ဘုတ်အဖွဲ့၏သက်တမ်း (Work Period; sunset Clause)

ဘုတ်အဖွဲ့သည် ၌၏တာဝန်ဝတ္တရားများကို ၎င်းမှထုတ်ပြန်ထားသောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ (IRR) အတည်ပြုချိန်မှစ၍ နှစ် (၂) နှစ်အတွင်းအပြီးသတ်ထမ်းဆောင်ရမည်။ ထိုအချိန်နောက်ပိုင်းတွင် အဖွဲ့၏အခွင့်အာဏာကုန်ဆုံးသည် (functus officio)။

အပိုင်း (၃၀)

ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏သီးခြားဖြစ်တည်မှု (Seperability Clause)

အကယ်၍ မည်သည့်အကြောင်းပြချက်နှင့်မဆို ဤအက်ဥပဒေ၏ မည်သည့်အပိုင်းကဏ္ဍ (သို့မဟုတ်) ပြဋ္ဌာန်းချက်မဆိုသည် အခြေခံခိုင်မာမှုမရှိကြောင်း (သို့မဟုတ်) မမှန်ကန်ကြောင်း ကြေညာခြင်းရှိခဲ့ပါက အခြားအခန်းကဏ္ဍများနှင့်ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေပဲ ကျန်ရှိဥပဒေများအား အပြည့်အဝဆက်လက်အသုံးပြုစေရမည်။

အပိုင်း (၃၁) ကိုက်ညီဆီလျော်မှုမရှိသောဥပဒေများအားပယ်ဖျက်ခြင်း (Repealing Clause)

ဤအက်ဥပဒေ၏မည်သည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်မဆိုကိုက်ညီဆီလျော်မှုမရှိသော(ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသော ပြည်ထောင်စုအက်ဥပဒေ အမှတ် ၆၆၅၇ အပိုင်း ၆၃(ခ) အပါအဝင်) အလုံးစုံသောဥပဒေများ၊ ဖွဲ့ထုံးများ၊ အထူးအမိန့်များ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ (သို့မဟုတ်) အပိုင်းကဏ္ဍများကို ဤဥပဒေတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း (သို့မဟုတ်) ပြင်ဆင်ခြင်းများ လိုအပ်သလိုဆောင်ရွက်ထားသည်။

ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသော ပြည်ထောင်စုအက်ဥပဒေ အမှတ် ၆၆၅၇ အပိုင်း ၆၃(ခ) အား တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည့်စုံသောလယ်ယာမြေဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဥပဒေ ၁၉၉၈)နှင့် ပြည်ထောင်စုအက်ဥပဒေအမှတ် ၇၁၆၀ အပိုင်း ၄၀(က) (section 40(a) of Republic act No. 7160) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ၁၉၉၁ (Local Government Code of 1991) ဟူ၍လည်းကောင်းလည်း သိရှိနိုင်ပါသည်။

အပိုင်း (၃၂) ဥပဒေတရားဝင်ပြဋ္ဌာန်းခြင်း (Effectivity Clause)

ဤဥပဒေအား တရားဝင် ပြန်တမ်း (Official Gazette) (သို့မဟုတ်) ပုံမှန်လည်ပတ်နေသော နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာ နှစ် (၂) စောင်တွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြပြီး ဆယ့်ငါး (၁၅) ရက်အတွင်းနောက်ပိုင်း၌ တရားဝင်အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပြီးဖြစ်ရမည်။

အတည်ပြုသူများ

(Sgd.) JUAN PONCE ENRILE
ဟွမ်း ပေါင်စ် အန်ရီလီ
President of the Senate

(Sgd.) Feliciano Belmonte JR.
ဖယ်လီစီရာနို ဘယ်လ်မွန်တီ ဂျူနီယာ
Speaker of House of Representatives

အထက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ

အောက်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ရုံးပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ

(Sgd.) EMMA LIRIO-REYES
(Sgd.) အမ်မာ လီရီရို ရီယက်စ်

Secretary of Senate
အထက်လွှတ်တော်အတွင်းရေးမှူး

(Sgd.) MARYLYN B. BARUA-YAP
(Sgd.) မာရီလင် ဘီ ဘရူအာ-ယပ်

Secretary General
House of Representatives
အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး

အောက်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များရုံး

အတည်ပြုသောရက်စွဲ။ ။ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၅ ၂၀၁၃

(Sgd.) BENIGNO S. AQUINO III
President of the Philippines

(Sgd.) ဘီနစ်(ဂ်)နို အက်စ် အက်ဒိုနို ၃
ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသမ္မတ

ရည်ညွှန်းချက် (Footnotes)

1 ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စုအက်ဥပဒေအမှတ် နံပါတ် ၁၀၃၅၃ (သို့မဟုတ်) “ဖိအားသုံး၍ (သို့မဟုတ်) အတင်းအဓမ္မဖျောက်ဖျက်ခံရခြင်းအား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့်ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း”